

Eiropas sabiedriskās domas aptauja par darba drošību un veselības aizsardzību

Latvijas rezultāti

2013. gada maijs

Eiropas sabiedriskās domas aptauja par darba drošību un veselības aizsardzību – Latvijas rezultāti

2013. gada maijs

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (*EU-OSHA*) nupat ir publicējusi visā Eiropā veiktas sabiedriskās domas aptaujas rezultātus.

- Saskaņā ar iegūtajiem rezultātiem, vairums darbinieku visā Eiropā sagaida, ka līdz 2020. gadam viņu darbavietā darbinieku proporcija vecumā virs 60 gadiem pieaugs, neskatoties uz to, tikai viens no astoņiem darbiniekiem zina par jebkādam programmām un pamatnostādņēm savā darba vietā, lai palīdzētu gados vecākiem darbiniekiem. Kopumā Eiropā gados vecāki darbinieki tiek uzskatīti darbā par daudz produktīvākiem un retāk neierodas darbā slimības dēļ nekā citi darbinieki, taču seši no desmit uzskata, ka darbinieki vecumā virs 60 gadiem mazāk spēj pielāgoties pārmaiņām darbā nekā citi darbinieki.
- Ar darbu saistīts stress tiek uzskatīts par bieži sastopamu vairāk nekā pusē Eiropā esošo darbavietu, un šāds stress var būt specifiska problēma lielajās darbavietās strādājošajiem un veselības vai aprūpes nozares darbiniekiem. Reorganizācija vai nedrošība darbā visbiežāk tiek uzskatītas par stresa izraisītājām darbā, lai gan vairums Eiropā esošo darbinieku apgalvo, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā tiek veikta labi.

Datu iegūšana: laikā no 2013. gada 14. – 25. janvārim specializētā pētījuma ietvaros, kas tika īpaši izveidots, lai iegūtu informāciju par pētījuma priekšmetu, tikai veikta 621 intervija, kur tika intervēti pilna laika, nepilna laika un pašnodarbināti darbinieki Latvijā, vecumā virs 18 gadiem.

Aptauja drīzāk balstās uz atsevišķiem darbiniekiem, nevis uz visiem iedzīvotājiem. Tādēļ rezultātos pieļaujamas nelielas neprecizitātes, un tikai tās atšķirības starp darbinieku grupām, kuras ir statistiski nozīmīgas, tiek izklāstītas šajā ziņojumā. Turklāt, svarīgi paturēt prātā, ka pētījumā strādāts drīzāk ar pieņēmumiem, nevis ar faktiem. Turpmākai informācijai, lūdzam skatīt Eiropas mēroga ziņojuma tehnisko kopsavilkumu.

Kopumā **Latvijā** iegūtie rezultāti norāda, ka:

Tikai viens no pieciem darbiniekiem Latvijā uzskata, ka gados vecāki darbinieki biežāk neierodas darbā slimības dēļ vai biežāk piedzīvo negadījumus darbā nekā citi darbinieki

Tikai viens no pieciem darbiniekiem Latvijā uzskata, ka gados vecāki darbinieki, vecumā virs 60 gadiem, biežāk neierodas darbā slimības dēļ nekā citi darbinieki (20%), vai biežāk piedzīvo negadījumus darbā nekā citi darbinieki (18%) – abos gadījumos zemāks nekā ekvivalents rādītājs visu Eiropas darbinieku vidū 35% un 22% apmērā.

No otras puses, 7 no 10 darbiniekiem Latvijā (70%) uzskata, ka gados vecāki darbinieki spēj mazāk pielāgoties pārmaiņām darbā nekā citi darbinieki, kas ir virs Eiropas vidējā rādītāja (60%). Latvijā jaunāki darbinieki, vecumā no 18 – 34 gadiem ievērojami biežāk domā, ka tas ir salīdzinājumā ar darbiniekiem vecumā virs 55 gadiem (attiecīgi 80% pret 54%).

Maz darbinieku zina par pamatnostādnēm vai programmām savā darbavietā, lai atbalstītu gados vecākus darbiniekus, lai gan vairums atbalsta šādu pamatnostādņu ieviešanu

Tikai 6% darbinieku Latvijā zina par programmām un pamatnostādnēm savā darbavietā, lai atbalstītu cilvēkus, kuri strādā līdz pensionēšanās vecumam vai pēc tā, kas ir zem vidējā Eiropas rādītāja 12% apmērā. Latvijā, darbinieki, kuri strādā darbavietās ar vairāk nekā 50 cilvēkiem ir vairāk informēti par šādām pamatnostādnēm (10%) nekā darbinieki, kuri strādā mazākās darbavietās (4%). To visu darbinieku vidū, kuri nezina par programmu vai pamatnostādņu pastāvēšanu, kas paredzētas gados vecākiem darbiniekiem, vairāk nekā puse (58%) atbalsta to ieviešanu, kas ir līdzīgi Eiropas vidējam rādītājam (61%), un 67% fizisku darbu veicošo darbinieku Latvijā atbalstītu šādu pamatnostādņu ieviešanu.

Tikai viena trešdaļa (34%) darbinieku Latvijā domā, ka pastāv varbūtība, ka viņu darbavietā līdz 2020. gadam strādās lielāka daļa cilvēku vecumā virs 60 gadiem, 62% apgalvojot pretējo (tostarp 77% gados jauno darbinieku vecumā no 18 – 34 gadiem). Nostāja visā Eiropā savā ziņā atšķiras no Latvijas, jo 52% no visiem Eiropas darbiniekiem domā, ka pastāv varbūtība, ka līdz 2020. gadam darbavietā, kurā viņi strādā, strādās lielāka daļa darbinieku vecumā virs 60 gadiem.

Reorganizācija vai nedrošība darbā tiek uzskatītas par visbiežākajām stresa izraisītājām darbā

Kad respondentiem tika lūgts izvēlēties no sešu iespējamo iemeslu saraksta, kas saistīti ar stresu darbā, 7 no 10 darbiniekiem Latvijā (70%) izvēlas reorganizāciju vai nedrošību darbā, mazākam skaitam norādot nostrādātās stundas vai darba slodzi (62%) un atbalsta trūkumu no kolēģu un vadītāju puses (54%), kas ir līdzīgi visas Eiropas rādītājiem.

Gados jaunie darbinieki, vecumā no 18 – 34 gadiem Latvijā vairāk nekā vidējais rādītājs, domā, ka biežākie iemesli ar darbu saistītajam stresam ir nostrādātās stundas vai darba slodze (73%) un atbalsta trūkums no kolēģu un vadītāju puses (62%). Fiziska darba veicēji Latvijā arī biežāk nekā vidējais rādītājs uzskata, ka biežākais iemesls ar darbu saistītajam stresam ir nostrādātās stundas un darba slodze, to apgalvojot 68%.

Darbiniekiem Latvijā nav vienota viedokļa par to cik bieži sastopami ar darbu saistītā stresa gadījumi un cik labi tie tiek kontrolēti vietā, kurā viņi strādā

Aptuveni puse darbinieku Latvijā (53%) uzskata, ka ar darbu saistīta stresa gadījumi viņu darbavietā ir reti sastopami, lai gan liels skaits mazākumā esošo (43%) apgalvo, ka šādi gadījumi notiek bieži. Sievietes ievērojami vairāk nekā vīrieši uzskata ar darbu saistītu stresu par bieži sastopamu vietā, kurā viņas strādā (47% pret 39%), un veseli 60% veselības vai aprūpes nozares darbinieku apgalvo, ka ar darbu saistīts stress ir bieži sastopams. Puse no Eiropas darbiniekiem (51%) apgalvo, ka ar darbu saistīts stress viņu darbavietā ir bieži sastopams, lai gan Latvijā esošais rādītājs 43% ir līdzīgs Igaunijai (41%) un Lietuvai (38%).

Puse no Latvijā esošajiem darbiniekiem (52%) uzskata, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā tiek veikta labi, lai gan ievērojams mazākums (42%) apgalvo, ka tas pastāv. Šis ir pretēji Eiropā esošajai situācijai, kur vairāk darbinieku uzskata, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā tiek veikta labi, nevis nebūt ne labi (ar 54% pret 41%). Patiesi, no 31 aptaujātās valsts Latvijā ir viszemākais rādītājs tiem, kuri apgalvo, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā tiek veikta labi.

Latvijā esošie gados jaunākie darbinieki, vecumā no 18 – 34 gadiem, biežāk nekā vidējais rādītājs uzskata, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā tiek veikta labi (48%). Darbinieki lielākajās darbavietās ar vairāk nekā 250 darbiniekiem biežāk apgalvo, ka ar darbu saistīta stresa kontrole viņu darbavietā netiek veikta labi, nekā tas ir mazākajās darbavietās ar 10 vai mazāk darbiniekiem (70% pret 46%).

Piezīme:-

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (*EU-OSHA*) palīdz Eiropai kļūt par drošāku, veselībai nekaitīgāku un produktīvāku vietu, kur strādāt. Ar mītnes vietu Bilbao, Spānijā, *EU-OSHA* mērķis ir uzlabot cilvēku dzīvi darbavietā, uzsverot darbiniekus ietekmējošās problēmas un risinot tās, piemēram, ar darbu saistīto stresu un iespējamo nepieciešamību pēc ilgākas darba dzīves Eiropā, palīdzot nodrošināt „vecumam atbilstošas darbavietas jebkurā vecumā”.

<http://osha.europa.eu>

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra (EU-OSHA) palīdz Eiropai kļūt par drošāku, veselībai nekaitīgāku un produktīvāku vietu, kur strādāt. Aģentūra pēti, izstrādā un izplata uzticamu, līdzsvarotu un objektīvu informāciju par drošību un veselības aizsardzību un organizē informatīvas Viseiropas kampaņas. Aģentūra, ko Eiropas Savienība izveidoja 1996. gadā un kuras mītnes vieta atrodas Bilbao (Spānijā), saved kopā Eiropas Komisijas, dalībvalstu valdību, darba devēju un darbinieku organizāciju pārstāvjus, kā arī vadošos ekspertus katrā no ES 27 dalībvalstīm un ārpus tām.

Eiropas Darba drošības un veselības aizsardzības aģentūra

Gran Vía 33, 48009 Bilbao, SPĀNIJA

Tālr. +34 944794360

Fakss +34 944794383

E-pasts: information@osha.europa.eu

<http://osha.europa.eu>